

V Bruselu dne 5. prosince 2018, JOIN (2018) datová konference v San Francisku 36
v konečném znění

SPOLEČNÁ ZPRÁVA EVROPSKÉMU PARLAMENTU, EVROPSKÉ RADĚ, RADĚ,
EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ

Akční plán proti dezinformaci

https://cdn1-eas.fpfis.tech.ec.europa.eu/cdn/farfuture/lpM1X9RnuE28GrR78F7yFA0HtKjii4TzKMvXoSg5Bn0/mtme:1544008849/sites/eas/files/action_plan_against_disinformation.pdf

1. ÚVOD

Svoboda projevu je základní hodnotou Evropské unie zakotvené v Listině základních práv Evropské unie a v ústavách členských států. Naše otevřená demokratické společnosti závisí na schopnosti občanů získat přístup k různým ověřitelným informacím, aby si mohli vytvořit názor na různé politické otázky. Tímto způsobem se občané mohou účastnit, informovaným způsobem, ve veřejných diskusích a vyjádřit svou vůli prostřednictvím svobodných a spravedlivých politických procesů. Tyto demokratické procesy jsou stále více zpochybňovány záměrným, rozsáhlým a systematickým šířením dezinformací.

Dezinformací se rozumí ověřitelně nepravdivé nebo zavádějící informace, které jsou vytvářeny, prezentovány a šířeny pro hospodářský zisk nebo s cílem úmyslně oklamat veřejnost a mohou způsobit poškození veřejnosti¹. Poškození veřejnosti zahrnuje hrozby pro demokratické procesy jakož i pro veřejné statky, jako je zdraví občanů Unie, životní prostředí nebo bezpečnost. Dezinformace nezahrnuje neúmyslné chyby, satiru a parodii, nebo jasně identifikované stranické zprávy a komentáře. Činnosti obsažené v tomto Akčním plánu jsou zaměřeny pouze na obsah dezinformace, který je podle právních předpisů Unie nebo národních právních předpisů legální. Tím nejsou dotčeny zákony Unie nebo kteréhokoli členského státu, včetně pravidel týkajících se nezákonného obsahu².

Po chemickém útoku v Salisbury a souvisejících závěrech Evropské rady³ předložila Komise a Vysoký představitel **Společné sdělení** o posílení odolnosti proti hybridním hrozbám⁴, které zdůraznilo strategickou komunikaci jako prioritní oblast pro další

práci. Evropská rada poté vyzvala "Vysokého představitele a Komisi, aby ve spolupráci s členskými státy a v souladu se závěry Evropské rady z března 2015 předložili Akční plán do prosince 2018 s konkrétními návrhy na koordinovanou reakci na problém s dezinformacemi, včetně vhodných mandátů a dostatečných zdrojů pro příslušné týmy strategických komunikací **ESVČ (Evropská služba pro vnější činnost)**"⁵. Tento Akční plán reaguje na výzvu Evropské rady k vytvoření opatření k "ochraně demokratických systémů Unie a boji proti dezinformacím, a to i v souvislosti s nadcházejícími Evropskými volbami"⁶. Vychází z existujících iniciativ Komise a z práce **pracovní skupiny východních strategických komunikací Evropské služby pro vnější činnost**. Stanoví opatření, která mají přijmout Komise a Vysoký představitel za pomoci Evropské služby pro vnější činnost ve spolupráci s členskými státy a Evropským parlamentem. Tento plán zahrnuje vstupní data získaná od členských států, včetně diskusí v Radě ⁷, ve Výborech stálých zástupců I a II, Výboru pro politickou bezpečnost, příslušných pracovních skupinách Rady a schůzích strategických komunikačních a politických ředitelů ministerstev zahraničních věcí. Bude také zohledňovat spolupráci s klíčovými partnery Unie, včetně **Organizace Severoatlantické smlouvy a skupiny 7 (G7)** ⁸.

¹Zpráva o řešení online dezinformací, COM(2018) 236

²Komise navrhla cílená opatření k řešení online šíření nezákonného obsahu, včetně doporučení o opatření k účinnému řešení nezákonného obsahu online (C(2018) 1177). Viz také Návrh nařízení o předcházení šíření teroristického obsahu na internetu COM (2018) 640 jakož i revidovaná směrnice o audiovizuálních mediálních službách, která byla schválena dne 6. listopadu 2018.

³Závěry Evropské rady ze dne 22. března 2018.

⁴JOIN (2018) Datová konference16.

⁵závěry Evropské rady ze dne 28. června 2018.

⁶Závěry Evropské rady ze dne 18. října 2018.

⁷Viz Politická rozprava na téma Řešení šíření online dezinformace: výzvy pro mediální ekosystém a závěry rady ze dne 27. listopadu 2018

Zpráva o řešení online dezinformace (Dubnové sdělení) zdůraznila klíčovou úlohu občanské společnosti a soukromého sektoru (zejména platformy sociálních médií) při řešení problému dezinformace. Online platformy a reklamní průmysl se v návaznosti v září 2018 dohodly na **Kodexu zásad** pro zvýšení online transparentnosti a ochrany občanů, zejména s ohledem na volby do Evropského parlamentu 2019, ale také z dlouhodobější perspektivy. Nyní je nezbytné, aby tito aktéři plnili cíle, které **Komise** stanovila v dubnu, a plně dodržovali Kodex praxe⁹. Kromě toho se rozvíjí **nezávislá síť ověřovatelů údajů**, která zvyšuje schopnost odhalovat a odkrývat dezinformace, a na úrovni Unie i na národních úrovních se vyvíjí trvalé úsilí na podporu mediální gramotnosti.

Tento Akční plán je doprovázen zprávou o pokroku z **Dubnového jednání**¹⁰. Tato zpráva uvádí pokrok dosažený v různých opatřeních, zejména pokud jde o Kodex praxe, podporu bezpečného, důvěryhodného a odpovědného **online ekosystému**,

činností spojených se zvyšováním povědomí a mediální gramotnosti, jakož i podporu nezávislých sdělovacích prostředků a kvalitní žurnalistiky.

Evropská rada poprvé připustila hrozbu online dezinformačních kampaní v roce 2015, kdy požádala Vysokého představitele o řešení dezinformačních kampaní Ruska. Východní strategická komunikační pracovní skupina byla zřízena s cílem řešit a zvyšovat povědomí o této problematice. Kromě toho se na společném jednání o boji proti hromadným hrozbám¹¹ vytvořila **Hybridní fúzní buňka** v rámci Evropské služby pro vnější činnost, aby jednala s úzkým zaměřením na analýzu hybridních hrozeb. To také vedlo k založení **Evropského střediska excellence** pro boj proti hromadným hrozbám, které sdílí osvědčené postupy a podporuje činnosti Unie a Organizace Severoatlantické smlouvy v této oblasti.

S ohledem na volby do Evropského parlamentu 2019 a více než 50 prezidentských, národních nebo místních / regionálních voleb, které se budou konat v členských státech do roku 2020, je naléhavě nutné zvýšit úsilí o zajištění svobodných a spravedlivých demokratických procesů. Hrozby zasahující demokracii v jakémkoli členském státě mohou poškodit Unii jako celek. Navíc se dezinformace zaměřuje často na evropské instituce a jejich zástupce a má za cíl podkopat evropský projekt jako takový. Dne 12. září 2018 Komise přijala opatření¹² k zajištění svobodných a spravedlivých Evropských voleb a v případě potřeby doporučila použití sankcí vůči nezákonnému používání osobních údajů k ovlivnění výsledku voleb¹³.

⁸ V **Charlevoixově závazku k ochraně demokracie před zahraničními hrozbami** se vedoucí představitelé zemí skupiny G7 zavázali, že budou společně reagovat na zahraniční aktéry, kteří se snaží podkopat naše demokratické společnosti a instituce, naše volební procesy, naši svrchovanost a naši bezpečnost.

⁹ Viz také závěry Rady ze dne 27. listopadu 2018.

¹⁰ COM (2018) 794. Zpráva Komise

¹¹ Zatímco se definice hybridních hrozeb liší a musí zůstat flexibilní, aby reagovaly na jejich vyvíjející se povahu, koncepce zachycuje kombinaci donucovací a podvratné činnosti, konvenční a nekonvenční metody (diplomatické, vojenské, ekonomické, technologické), které mohou být koordinovaně využity státními nebo nestátními subjekty k dosažení konkrétních cílů, přičemž zůstávají pod hranicí formálně vyhlášené války. Obvykle se klade důraz na využívání zranitelností cíle a na vytváření nejasností, které brání rozhodovacím procesům. Masivní dezinformační kampaně, které používají sociální média ke kontrole politického narativu nebo k radikalizaci, náboru a řízení zastupujících činitelů, mohou být prostředky pro hybridní hrozby. Viz JOIN (2016) 18.

¹² Úplný přehled opatření viz Sdělení o zajištění svobodných a spravedlivých evropských voleb, COM (2018) 637 v konečném znění.

Kromě toho je naléhavé, aby členské státy podnikly kroky nezbytné k zachování integrity svých volebních systémů a infrastruktury a aby je otestovaly před volbami do Evropského parlamentu.

Desinformační kampaně, zejména ze strany třetích zemí, jsou často součástí hybridní války¹⁴, zahrnující kybernetické útoky a nábourávání sítí (hacking).¹⁵ Důkazy ukazují, že zahraniční subjekty stále častěji využívají dezinformační strategie, aby ovlivnily společenské debaty, vytvořily rozdělení a zasáhly do

demokratického rozhodování. Tyto strategie se zaměřují nejen na členské státy, ale i na partnerské země ve východním sousedství, jakož i v jižním sousedství, na Středním východě a v Africe.

Dezinformace vytvořená a / nebo šířená ruskými zdroji byla dosud zaznamenána v souvislosti s několika volbami a referendy v EU¹⁶. Dezinformační kampaně související s válkou v Sýrii¹⁷, sestřelení letadla MH-17 na východě Ukrajiny¹⁸ a použití chemických zbraní při útoku v Salisbury¹⁹ byly dobře zdokumentovány.

2. DEZINFORMACE: POROZUMĚNÍ HROZBÁM A POSILOVÁNÍ EVROPSKÉ ODPOVĚDI

Dezinformace je vyvíjející se hrozbou, která vyžaduje trvalé úsilí o oslovení příslušných aktérů, nositelů, nástrojů, metod, prioritních cílů a dopadů. Některé formy, zejména státem-řízené dezinformace, jsou analyzovány Hybridní fúzní buňkou EU ve spolupráci se strategickou komunikační pracovní skupinou Evropské služby pro vnější činnost a s podporou útvarů členských států.

Subjekty, které jsou skryty za dezinformací, mohou být interní, uvnitř členských států nebo externí, včetně státních (vládou sponzorovaných) a nestátních subjektů. Podle zpráv²⁰ více než 30 zemí využívá dezinformace a ovlivňující činnosti v různých formách, včetně jejich vlastních zemí. Využívání dezinformací ze strany aktérů v členských státech je stále více zdrojem obav v celé Unii. V Unii byly také hlášeny případy dezinformací vedené nestátními činiteli, například v souvislosti s očkováním²¹.

¹³Tyto sankce jsou dodatečné k těm, které stanoví Nařízení o obecné ochraně údajů (Nařízení 2016/679).

¹⁴Společný rámec pro boj proti hybridním hrozbám: Reakce Evropské unie, JOIN (2016) 18 v konečném znění.

¹⁵Tyto kybernetické útoky mohou zahrnovat cílené útoky vedoucí k shromažďování citlivých informací jako předzvěst úniků nebo závadných úniků, převzetí účtů sociálních médií, účtů sociálních médií řízených automatizovanými programy a narušení systémů informačních technologií např. vysílacích společností nebo volebních komisí.

¹⁶Viz například zpráva pracovníků pro plánování politik a Institutu pro strategický výzkum Francie:

https://www.diplomatie.gouv.fr/IMG/pdf/information_manipulation_rvb_cle838736.pdf.

¹⁷Společné prohlášení 17 členských zemí Organizace pro zákaz chemických zbraní (OPCW) o chemických útocích v Douma, Sýrie:

<https://www.diplomatie.gouv.fr/en/french-foreign-policy/manipulation-of-information/article/syria-chemicalattacks-in-douma-7-april-joint-statement-by-france-a-16-jiné>.

¹⁸Ve věci dezinformační kampaně o MH-17 viz východní pracovní skupina pro strategickou komunikaci: <https://euvsdisinfo.eu/mh17-time-is-running-out-for-disinformation/> a <https://euvsdisinfo.eu/flight-mh-17-na-ukrajine,stejne-jako-prohlaseeni-Spolecneho-vysetrovaciho-tymu>: <https://www.om.nl/onderwerpen/mh17-crash/@104053/reakce-jit-to/>.

¹⁹<https://euvsdisinfo.eu/timeline-how-russia-built-two-major-disinformation-campaigns/> O ruské kybernetické operaci zaměřené na OPCW v Haagu naleznete: <https://www.government.nl/latest/news/2018/10/04/nizozemsko-obrany-zpravodajstvi-a-bezpecnost-servisuje-ruska-ruska-kyber-operace-cileni-opcw>.

²⁰Viz <https://freedomhouse.org/report/freedom-net/freedom-net-2017>.

²¹Viz COM (2018) 245 a COM (2018) 244.

Pokud jde o vnější aktéry, je zde silný důkaz v případě Ruské federace. Jiné třetí země však také nasazují dezinformační strategie, které se rychle učí z metod Ruské federace.

Podle Hybridní fúzní buňky EU představuje nejrozsáhlejší hrozbu pro EU dezinformace Ruské federace²². Je systematická, má dostatečné zdroje ve srovnání s ostatními zeměmi. Co se týče koordinace, míry zaměření a strategických důsledků, ruská dezinformace je součástí širší hybridní hrozby, která využívá řadu nástrojů, pák a také nestátních aktérů.

Neustálé cílené dezinformační kampaně proti Unii, jejím institucím a politikám se pravděpodobně zvýší před volbami do Evropského parlamentu 2019. **To vyžaduje naléhavé a okamžité kroky na ochranu Unie, jejích institucí a občanů před dezinformací.**

Sociální média se stala důležitým prostředkem pro šíření dezinformací, včetně několika případů, jako Cambridge Analytica, která se zaměřila na poskytování dezinformačních obsahů konkrétním uživatelům, kteří jsou identifikováni neoprávněným přístupem a používáním osobních údajů, s konečným cílem ovlivnit výsledky voleb. Nedávné důkazy ukazují, že soukromé služby zaslání zpráv jsou stále častěji využívány k šíření dezinformací²³. Techniky zahrnují manipulaci s videi (falešné videomontáže) a padělání oficiálních dokumentů; používání internetového automatizovaného softwaru (počítačový program bot) k šíření a umocnění rozdělovacího obsahu a debat na sociálních médiích; útoky trolů na profily sociálních médií a krádež informací. Zároveň hrají důležitou roli v mnoha regionech tradiční metody, jako je televize, noviny, webové stránky a řetězové emaily. Použité nástroje a techniky se rychle mění - **reakce se tedy musí vyvíjet stejně rychle.**

Kromě toho, že Unie podniká kroky v rámci členských států a po celé Unii, má značný zájem o spolupráci s partnery ve třech prioritních regionech - východním sousedství Unie a jižním sousedství a na západním Balkáně. Odhalování dezinformace v zemích sousedících s Uní se doplňuje s řešením problému uvnitř Unie.

Evropská služba pro vnější činnost vytvořila specifické strategické komunikační pracovní skupiny sestávající z odborníků s příslušnými jazykovými a znalostními dovednostmi, které se budou zabývat touto otázkou a vypracují strategie reakce. Úzce spolupracují se službami Komise, aby zajistily koordinovaný a důsledný komunikační přístup v regionech.

Na základě Akčního plánu pro strategickou komunikaci, přijatého dne 22. června 2015, mandát pracovní skupiny východních strategických komunikací zahrnuje tři oblasti činnosti: i) účinná komunikace a podpora politik Unie vůči východnímu sousedství; ii) posílení celkového mediálního prostředí ve východních sousedstvích

a členských státech, včetně podpory svobody sdělovacích prostředků a posílení nezávislých sdělovacích prostředků, a iii) zlepšení schopnosti Unie předpovídat, řešit a reagovat na dezinformační aktivity Ruské federace. V reakci na závěry Rady z prosince 2015 a června 2017 **byly zřízeny další dvě pracovní skupiny Evropské služby pro vnější činnost: pracovní skupina západního Balkánu²⁴ pro příslušný region a pracovní skupina Jih²⁵ pro země Středního východu a severní Afriky a oblast zálivu.**

²²Ruská vojenská doktrína výslovně uznává informační válku jako jednu ze svých domén: <https://www.rusemb.org.uk/press/2029>.

²³Podle Oxfordské univerzity, platformy přímo zasílající zprávy uskutečnily v letošním roce dezinformační kampaně v nejméně 10 zemích.

Od svého založení pracovní skupina východní strategické komunikace účinně zprostředkovávala politiky Unie ve východním sousedství Unie, a to především prostřednictvím přístupu založeném na kampaních.

Kromě toho, pracovní skupina východní strategické komunikace katalogizovala, analyzovala a zaměřila pozornost na více než 4 500 příkladů dezinformace Ruské federace, odhalila řadu dezinformačních příběhů, zvyšovala povědomí o nástrojích, technikách a záměrech dezinformačních kampaní a odhalovala je. Její pozornost je zaměřena na země Východního partnerství a na ruská domácí a mezinárodní média, a záměrem pracovní skupiny je na základě shromážděných důkazů odhalit trendy, příběhy, metody a použité kanály a zvýšit povědomí o nich.

Mandát pracovní skupiny východních strategických komunikací by proto měl být zachován a mandát ostatních dvou strategických komunikačních pracovních skupin (Západní Balkánské a Jižní) by měl být posouzen s ohledem na rostoucí rozsah a důležitost dezinformačních činností v těchto regionech a musí zvýšit povědomí o nepříznivém dopadu dezinformace.

3. OPATŘENÍ KOORDINOVANÉ ODPOVĚDNOSTI UNIE NA DEZINFORMACI

Řešení dezinformací vyžaduje politické odhodlání a sjednocený postup, mobilizující všechny vládní systémy (včetně proti-hybridních, bezpečnosti na internetu, zpravodajských a strategických komunikačních komunit, ochrany údajů, voleb, orgánů činných v trestním řízení a médií). To by mělo být provedeno v úzké spolupráci s podobně smýšlejícími partnery po celém světě. To vyžaduje úzkou spolupráci mezi institucemi Unie, členskými státy, občanskou společností a soukromým sektorem, zejména online platformami.

Koordinovaná reakce na dezinformace uvedená v tomto Akčním plánu je založena na čtyřech pilířích:

- (i) zlepšení schopností orgánů Unie odhalovat, analyzovat a poukázat na dezinformace;

- (ii) posílení koordinovaných a společných reakcí na dezinformaci;
- (iii) mobilizace soukromého sektoru k řešení dezinformací;
- (iv) zvýšení povědomí a zlepšení odolnosti společnosti vůči dezinformacím.

PILÍŘ 1: ZLEPŠENÍ SCHOPNOSTÍ INSTITUCÍ UNIE ODHALOVAT, ANALYZOVAT A POUKÁZAT NA DEZINFORMACE

Aby bylo možné účinně řešit hrozbu dezinformace, je nezbytné posílit strategické komunikační pracovní skupiny Evropské služby pro vnější činnost, **delegace Unie a **Buňku hybridní fúze EU** tím, že jim bude poskytnut další specializovaný personál, například odborníci na získávání dat a analýzu, aby zpracovali příslušná data. Je také důležité uzavřít smlouvy s **dalšími službami monitorování médií**, aby pokryly širší škálu zdrojů a jazyků, a další výzkum a studie o dosahu a dopadu dezinformací.**

²⁴ Závěry Rady o procesu rozšiřování, stabilizace a přidružení ze dne 15. prosince 2015.

²⁵ Závěry Rady o boji proti terorismu přijatý dne 19. června 2017.

Kromě toho je třeba investovat do analytických nástrojů, jako je specializovaný software k získávání, uspořádání a shromažďování obrovského množství digitálních dat.

Posílení strategických komunikačních týmů Evropské služby pro vnější činnost se uskuteční ve dvou krocích.

V krátkodobém horizontu se očekává, že se rozpočet na strategickou komunikaci v roce 2019 více než zdvojnásobí²⁶, což bude doprovázeno posílením nejméně 11 pozic před volbami do Evropského parlamentu. Ve střednědobém časovém horizontu²⁷ budou požadovány další pozice stálých úředníků v strategických komunikačních týmech a EU hybridní fúzní buňce v ústředí, jakož i nová pracovní místa v delegacích v sousedních zemích, aby bylo dosaženo celkového nárůstu o 50 až 55 zaměstnanců během následujících dvou let.

Další součinnost se uskuteční mezi útvary Komise a Evropskou službou pro vnější činnost, například při sdílení nástrojů nebo při navrhování komunikačních kampaní.

Analýzy hrozeb a posuzování zpravodajských informací jsou základem práce na dezinformaci. Odborná expertíza **Zpravodajského a situačního centra** by měla být plně využita k analýze vyvíjející se povahy dezinformačních kampaní.

Pracovní skupiny pro strategické komunikace budou úzce spolupracovat s příslušnými delegacemi Unie a Komisí na řešení dezinformací. Zejména budou

spolupracovat s interní **Sítí proti dezinformacím Komise**, která byla vytvořena na základě Dubnového jednání²⁸.

Členské státy by měly doplňovat a podporovat činnosti orgánů Unie zvyšováním svých vnitrostátních schopností a podporou nezbytného zvýšení prostředků pro instituce Unie.

Opatření 1: Zejména s ohledem na volby do Evropského parlamentu 2019, ale také z dlouhodobější perspektivy, Vysoký představitel ve spolupráci s členskými státy posílí strategické komunikační pracovní skupiny a delegace Unie prostřednictvím dalších zaměstnanců a nových nástrojů, které jsou nezbytné k odhalení, analýze a poukázání na dezinformační činnosti. Členské státy by měly v případě potřeby rovněž zvýšit své národní kapacity v této oblasti a podpořit nezbytné navýšení prostředků pro pracovní skupiny pro strategické komunikace a delegace Unie.

Opatření 2: Vysoký představitel přezkoumá mandáty strategických komunikačních pracovních skupin pro západní Balkán a Jih, aby jim umožnil se účinně vypořádat s dezinformací v těchto regionech.

PILÍŘ 2: POSILOVÁNÍ KOORDINOVANÝCH A SPOLEČNÝCH ODPOVĚDÍ NA DEZINFORMACE

²⁶ **Současné diskuse o rozpočtu na rok 2019 předpokládají nárůst z 1,9 milionu EUR v roce 2018 na 5 milionů v roce 2019.**

²⁷ Prostřednictvím pozměňovacích návrhů k rozpočtu na rok 2019 a / nebo návrhu rozpočtu na rok 2020.

²⁸ Tato síť zahrnuje zástupce generálních ředitelství Komise a jejich zastoupení. Komise také nedávno zřídila pracovní skupinu s Evropskou službou pro vnější činnost a Evropským parlamentem k řešení dezinformace před volbami do Evropského parlamentu.

První hodiny po vydání dezinformace jsou kritické pro odhalení, analýzu a reakci na ni. V důsledku toho **bude zřízen Systém rychlého varování, který bude poskytovat upozornění na dezinformační kampaně v reálném čase prostřednictvím speciální technologické infrastruktury.** To usnadní sdílení údajů a hodnocení, umožní společné situační povědomí, koordinované přiřazení, reakci a zajištění efektivity času a zdrojů.

Vzhledem k vytvoření Systému rychlého varování by **každý členský stát měl v souladu se svým institucionálním uspořádáním určit kontaktní místo, které by bylo ideálně umístěno v rámci strategických komunikačních oddělení.** Toto kontaktní místo by sdílelo varování a zajistilo by koordinaci se všemi ostatními příslušnými národními orgány, jakož i s Komisí a Evropskou službou pro vnější činnost. Tím nejsou dotčeny stávající pravomoci národních orgánů podle právních předpisů Unie a / nebo národních právních předpisů nebo podle jiných částí tohoto Akčního plánu. Pokud se týká dezinformací ohledně voleb nebo fungování

demokratických institucí v členských státech, měly by národní kontaktní místa úzce spolupracovat s národními volebními sítěmi²⁹. V takovém případě by měl být výsledek práce Systému rychlého varování sdílen s **Evropskou sítí volební spolupráce**³⁰, zejména s cílem vyměňovat si informace o hrozbách týkajících se voleb a podporovat případné uplatnění sankcí. Online platformy by měly spolupracovat s kontaktními místy, která podporují Systém rychlého varování, zejména během volebních období, aby poskytovaly relevantní a včasné informace.

Systém rychlého varování by měl být úzce spjat se stávajícími kapacitami 24 hodin denně 7 dní v týdnu, jako je **Koordinační středisko pro reakci na mimořádné situace**³¹ a **zpravodajské centrum řízení** Evropské služby pro vnější činnost³². Jako kanály pro sdílení informací by mohla být rovněž použita EU hybridní fúzní buňka ze Zpravodajského a situačního centra, jakož i příslušné pracovní skupiny Rady. Komise a Vysoký představitel zajistí pravidelnou výměnu informací a osvědčených postupů s klíčovými partnery, i v rámci skupiny G7 a Organizace Severoatlantické smlouvy.

Okamžitá reakce prostřednictvím faktické a efektivní komunikace je nezbytná pro potírání a odstranění od dezinformací, včetně případů dezinformace týkající se záležitostí a politik Unie. Je to důležité pro podporu otevřené, demokratické debaty bez manipulace, v souvislosti s nadcházejícími volbami do Evropského parlamentu. Instituce Unie³³ a členské státy musí zlepšit svou schopnost účinně reagovat a komunikovat. Komise již zvýšila své finanční prostředky na lepší komunikační činnosti, které jsou realizovány prostřednictvím jejích regionálních komunikačních programů, včetně sousedství Unie, a delegací Unie. Unijní instituce jsou všechny činné v komunikaci o evropských činnostech a politikách v Unii, zejména zastoupení Komise

²⁹ Viz doporučení C (2018) 5949 o sítích pro spolupráci při volbách, online transparentnosti, ochraně proti kybernetickým incidentům a boji proti dezinformacím v kontextu voleb do Evropského parlamentu. **Tyto sítě budou spojovat národní volební orgány, audiovizuální mediální regulační orgány, orgány zabývající se ochranou počítačové bezpečnosti a ochrany údajů, jakož i příslušné skupiny odborníků**, například v oblasti mediální gramotnosti. **Tyto sítě tvoří spolu s orgány Unie Evropskou volební síť**. Evropská volební síť bude svolána poprvé v lednu 2019.

³⁰ Vytvořeno podle doporučení ze dne 12. září 2018.

³¹ Koordinační centrum pro reakci na mimořádné situace je zřízeno podle článku 7 rozhodnutí 1313/2013 / EU o Mechanismu civilní ochrany Unie

³² Zpravodajské centrum řízení je stálým pohotovostním orgánem Evropské služby pro vnější činnost, která poskytuje celosvětové monitorování a povědomí o současné situaci. Je součástí zpravodajské služby a Situačního centra EU a působí jako situační informační středisko pro všechny příslušné zúčastněné strany z evropských institucí.

³³ V Komisi by členové sboru komisařů, útvaru mluvčího a zastoupení Komise udržovali svou klíčovou úlohu, tedy zakročit, aby zajistili vyvrácení dezinformací, kdykoli v médiích dojde k chybám.

a **kontaktní úřady Evropského parlamentu v členských státech**, které hrají klíčovou úlohu při poskytování místně přizpůsobených zpráv, včetně konkrétních nástrojů na potírání mýtů a šíření údajů³⁴.

Spolupráce mezi členskými státy a Unijními institucemi by měla být nadále posilována, zejména co se týče sdílení informací, společného vzdělávání, zvyšování povědomí, proaktivního posílání zpráv a výzkumu. Je zapotřebí více sdílet informace mezi členskými státy a orgány Unie, aby se zlepšilo situační povědomí a jejich příslušné kapacity reakcí. Proaktivní a reálné komunikace o hodnotách a politikách Unie jsou obzvláště efektivní, když jsou prováděny přímo členskými státy. Za tímto účelem Komise a Vysoký představitel vyzývají členské státy, aby zintenzivnily svá komunikační úsilí a obhajovaly Unii a její instituce proti dezinformačním kampaním.

Opatření 3: Komise a vysoký představitel ve spolupráci s členskými státy zřídí Systém rychlého varování pro řešení dezinformačních kampaní, který bude úzce spolupracovat s existujícími sítěmi, Evropským parlamentem, Organizací Severoatlantické smlouvy a G7 Mechanismem rychlé reakce do března 2019

Opatření 4: S ohledem na nadcházející Evropské volby, Komise ve spolupráci s Evropským parlamentem posílí své komunikační úsilí o hodnotách a politikách Unie. Členské státy by měly významně posílit vlastní komunikační úsilí o hodnotách a politikách Unie.

Opatření 5: Komise a vysoký představitel ve spolupráci s členskými státy posílí strategickou komunikaci se sousedstvím Unie.

PILÍŘ 3: MOBILIZACE SOUKROMÉHO SEKTORU V BOJI PROTI DEZINFORMACI

Online platformy, inzerenti a reklamní průmysl hrají klíčovou úlohu při řešení problému s dezinformací, protože její rozsah je přímo závislý na schopnosti platforem zesílit, zacílit a šířit zprávy o dezinformacích pocházejících od zákeřných subjektů. Vzhledem k tomu, že v minulosti nedokázali náležitě reagovat na tento problém, Komise je v dubnu 2018 pobídla, aby zvýšili svá úsilí. Na tomto základě byl zveřejněn **Kodex zásad boje proti dezinformacím online** dne 26. září 2018³⁵. Hlavní online platformy, které podepsaly **Kodex zásad**, se zavázaly ke konkrétním činnostem, které mají být provedeny před volbami do Evropského parlamentu 2019.

Komise vyzývá všechny signatáře Kodexu zásad, aby prováděli kroky a postupy stanovené v tomto Kodexu rychle a efektivně na úrovni celé EU a zaměřili se na kroky, které jsou naléhavé a důležité pro zajištění integrity voleb do Evropského parlamentu 2019. Zejména velké online platformy by měly okamžitě (i) zajistit kontrolu reklamy,

³⁴ Několik zástupců Komise vyvinulo lokálně přizpůsobené nástroje na odhalování skutečné podstaty dezinformace, jako Les Décodeurs de l'Europe ve Francii, UE Vero Falso v Itálii, Euromyty.sk na Slovensku, soutěž karikatur EU v Rakousku a série komiksů v Rumunsku.

³⁵ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/code-practice-disinformation>. Dne 16. října původní signatáři Kodexu poskytli své formální úpisy Kodexu, v němž uvedli závazky, které budou dodržovat všichni signatáři, a seznam s uvedením osvědčených postupů společnosti, jakož i mezníky pro celkové začlenění Kodexu v EU. **Prvotní signatáři zahrnují hlavní online platformy (Facebook, Google, Youtube, Twitter), poskytovatele softwaru (Mozilla), inzerenty a také řadu obchodních sdružení zastupujících online platformy a reklamní průmysl. Kodex zásad by měl vytvořit transparentnější, důvěryhodnější a odpovědnější online ekosystém a chránit uživatele před dezinformací.**

umístování a transparentnosti politické reklamy, založené na účinných a náležitých kontrolách totožnosti sponzorů, ii) uzavřít falešné účty aktivní na jejich sítích a iii) identifikovat automatizované programy a patřičně je označit. Online platformy by měly také spolupracovat s národními audiovizuálními regulačními orgány a s nezávislými ověřovateli údajů a výzkumnými pracovníky, aby zjistily a označily dezinformační kampaně zejména během volebních období a aby byly zkontrolované obsahy viditelnější a rozšířenější.

Komise bude s pomocí Skupiny evropských regulačních orgánů pro audiovizuální mediální služby (ERGA)³⁶ **sledovat plnění závazků signatářů Kodexu zásad a bude pravidelně informovat o tom, zda a do jaké míry plní jednotlivé platformy tyto závazky. Aby bylo možné účinné a komplexní monitorování, měly by platformy do konce tohoto roku poskytnout Komisi aktuální a úplné informace o krocích, které přijaly k plnění těchto závazků. Komise tyto informace zveřejní v lednu roku 2019. Tyto platformy by měly rovněž poskytovat úplné informace, včetně odpovědí na konkrétní žádosti Komise, o tom, jak pravidelně plní závazky od ledna 2019, aby bylo možné cíleně sledovat dodržování Kodexu před volbami do Evropského parlamentu. Tyto informace budou také zveřejněny.**

Navíc, Kodex zásad předpokládá, že signatáři poskytnou úplnou zprávu po uplynutí dvanácti měsíců. Tyto zprávy by měly obsahovat úplné údaje a informace umožňující důkladné posouzení Komisé. Na tomto základě Komise posoudí za pomoci nezávislých odborných expertíz a za pomoci ERGA celkovou účinnost Kodexu zásad. Komise může rovněž požádat o pomoc evropské audiovizuální observatoře (pozorovatelný).

Komise poznamenává, že celková účinnost Kodexu závisí na co nejširší možné účasti online platformem a online odvětví reklamy. Vyzývá proto další příslušné zúčastněné strany, aby dodržovaly Kodex.

Opatření 6: Komise zajistí úzkou a nepřetržitou kontrolu provádění Kodexu zásad. V případě potřeby, a zejména s ohledem na Evropské volby, bude Komise prosazovat rychlé a účinné dodržování. Komise provede komplexní posouzení na konci počátečního 12-ti měsíčního období platnosti Kodexu. **Pokud by se provádění a**

dopad Kodexu zásad ukázalo jako neuspokojivé, může Komise navrhnout další opatření, včetně opatření regulativního charakteru.

PILÍŘ 4: ZVYŠOVÁNÍ POVĚDOMÍ A ZLEPŠOVÁNÍ SOCIÁLNÍ ODOLNOSTI

Větší informovanost veřejnosti je nezbytná pro zlepšení odolnosti společnosti vůči hrozbě, kterou představuje dezinformace. Výchozím bodem je lepší porozumění zdrojům dezinformace a záměrům, nástrojům a cílům skrytých za dezinformací, ale i porozumění naší vlastní zranitelnosti. Správná vědecká metodika by mohla pomoci identifikovat klíčové zranitelnosti

³⁶Skupina evropských regulačních orgánů pro audiovizuální mediální služby zahrnuje všechny příslušné regulační orgány všech členských států. Poskytuje Komisi technické poradenství v řadě oblastí souvisejících s uplatňováním Směrnice, usnadňuje spolupráci mezi národními regulačními orgány a / nebo subjekty a mezi národními regulačními orgány a / nebo subjekty a Komisí. Revidovaná Směrnice o audiovizuálních mediálních službách dále posílila úlohu této skupiny zejména ve vztahu k platformám pro sdílení videa.

v členských státech³⁷. Je nezbytné pochopit, jak a proč jsou občané, a někdy i celé komunity, přitahováni k dezinformačním příběhům a definovat komplexní odpověď na tento jev.

Budování odolnosti zahrnuje také odborné školení, veřejné konference a diskuse, jakož i **další formy společného vzdělávání médií**. Zahrnuje také posílení všech oblastí společnosti a zejména zlepšení mediální gramotnosti občanů s cílem porozumět tomu, jak vysledovat a odstranit dezinformace.

Komplexní reakce na dezinformaci vyžaduje aktivní účast občanské společnosti. **Sdělení a doporučení**³⁸, která jsou součástí souboru opatření pro zajištění svobodných a spravedlivých Evropských voleb (volební balíček), vyzvala členské státy, aby se zapojily do médií, online platforem, poskytovatelů informačních technologií a dalších, v aktivitách zvyšujících uvědomění, aby byla zvýšena transparentnost voleb a budována důvěra ve volební procesy. Aktivní účast členských států a následná opatření jsou v této souvislosti zapotřebí při přípravě Evropských voleb.

Nezávislí ověřovatelé údajů a výzkumní pracovníci hrají klíčovou úlohu při prosazování pochopení struktur, které podporují dezinformaci na internetu a pochopení mechanismů, které ovlivňují její šíření. Navíc díky své činnosti zvyšují povědomí o různých typech dezinformačních hrozeb a mohou přispět ke zmírnění negativního dopadu dezinformace. Je nezbytné posílit jejich schopnost identifikovat a odhalovat hrozby dezinformace a usnadnit přeshraniční spolupráci. Na základě kroků uvedených v Dubnovém sdělení je nezbytné rozšířit národní **multidisciplinární týmy nezávislých ověřovatelů údajů** (disciplinární = udělující tresty, pozn. překladatele) a akademických vědců se specifickými znalostmi o místních

informačních prostředích. To vyžaduje podporu a spolupráci členských států, aby se usnadnilo fungování Evropské sítě ověřovatelů údajů, při plném respektování nezávislosti těchto kontrolních a výzkumných činností. V rámci programu CEF – Nástroj pro propojení Evropy³⁹ bude Komise financovat digitální platformu, která bude propojovat nezávislé národní multidisciplinární týmy.

Za účelem zvýšení povědomí a odolnosti veřejnosti Komise dále zintenzivní svůj závazek a své současné kroky v oblasti mediální gramotnosti, aby občanům Unie zajistila lepší rozpoznání a vypořádání se s dezinformací⁴⁰. Členské státy by měly rychle zavést ustanovení **Revidované směrnice o audiovizuálních mediálních službách**, které od nich vyžaduje, aby podporovaly a rozvíjely dovednosti v oblasti mediální gramotnosti⁴¹.

Komise navrhla vyčlenění finančních prostředků na vývoj nových nástrojů pro lepší porozumění a potírání online dezinformace ve svém návrhu **Rámcového programu Horizont Europa**⁴²

³⁷To by mohlo být dále prozkoumáno v rámci činnosti **Monitorovacího nástroje pro pluralismus médií (MPM)**, projektu spolufinancovaného Evropskou unií, který je prováděn Centrem pro mediální pluralismus a svobodu ve Florencii. (<http://cmpf.eui.eu/media-pluralism-monitor/mpm-2016-results/czech-republic/> pozn. překl.)

³⁸Viz Doporučení Komise o sítích pro spolupráci při volbách, online transparentnosti, ochraně proti incidentům proti kybernetické bezpečnosti a boji proti dezinformačním kampaním v souvislosti s volbami do Evropského parlamentu, C (2018) 5949.

³⁹Nařízení EU č. 1316/2013 Evropského parlamentu a Rady ze dne 11. prosince 2013 o zřízení nástroje pro propojení Evropy, kterým se pozměňuje nařízení (EU) č. 913/2010 a kterým se ruší nařízení (EC) č. 680/2007 a (EC) č. 67/2010.

⁴⁰Tyto činnosti budou zahrnovat online knihovnu mediální gramotnosti Unie a vzdělávací centrum, jakož i další nástroje pro mediální gramotnost.

⁴¹Článek 33a Revidované směrnice o audiovizuálních mediálních službách.

⁴²COM (2018) 435.

Komise bude rovněž případně podporovat informační kampaně s cílem zvýšit informovanost uživatelů o nejnovějších technologiích (např. deep fakes).

Práce nezávislých médií je nezbytná pro fungování demokratické společnosti. Komise⁴³ bude proto nadále podporovat nezávislá média a investigativní novináře, protože přispívají k odhalení dezinformací. Kromě toho, Komise bude pokračovat se speciálními programy, které se vztahují k podpoře médií, včetně finanční podpory a profesionalizací ve svém sousedství⁴⁴.

Opatření 7: S ohledem zejména na Evropské volby 2019, ale také z dlouhodobého hlediska, Komise a Vysoký představitel ve spolupráci s členskými státy budou organizovat cílené kampaně pro veřejnost a školení pro tvůrce médií a tvůrce veřejného mínění v Unii a jejím sousedství, aby se zvýšilo povědomí o negativních účincích dezinformace. Budou pokračovat snahy o podporu práce nezávislých

sdělovacích prostředků a kvalitní žurnalistiky, jakož i výzkumu v oblasti dezinformace s cílem poskytnout komplexní reakci na tento jev.

Opatření 8: Členské státy by ve spolupráci s Komisí měly podporovat vytváření týmů multidisciplinárních nezávislých ověřovatelů faktů a výzkumných pracovníků se specifickými znalostmi o místních informačních prostředích s cílem odhalit a poukázat na dezinformační kampaně napříč různými sociálními sítěmi a v digitálních médiích.

Opatření 9: V rámci týdne mediální gramotnosti v březnu 2019 Komise ve spolupráci s členskými státy podpoří přeshraniční spolupráci mezi odborníky v oblasti mediální gramotnosti, jakož i zahájení praktických nástrojů pro podporu mediální gramotnosti veřejnosti. Členské státy by rovněž měly rychle začlenit ustanovení Směrnice o audiovizuálních mediálních službách, která se zabývá mediální gramotností.

Opatření 10: Vzhledem k nadcházejícím Evropským volbám 2019 by členské státy měly zajistit účinné sledování volebního **Balíčku opatření proti dezinformacím**, zejména **Doporučení**. Komise bude pečlivě sledovat, jak je Balíček prováděn a kde je to vhodné, poskytovat příslušnou podporu a poradenství.

4. ZÁVĚRY

Dezinformace je zásadní výzvou pro evropské demokracie a společnosti, a Unie je musí řešit, přičemž je věrna evropským hodnotám a svobodám. Dezinformace podkopává důvěru občanů v demokracii a demokratické instituce. Dezinformace také přispívá k polarizaci názorů veřejnosti a zasahuje do demokratických rozhodovacích procesů. Může být také použita k podkopání Evropského projektu. To může mít za následek

43 **Program Kreativní Evropa**, pokud bude přijat, pomůže posílit evropský sektor zpravodajských médií, rozmanitost a pluralitu novinářského obsahu, jakož i kritický přístup k mediálnímu obsahu prostřednictvím mediální gramotnosti, COM (2018) 438.

44 Komise financuje projekt "open media hub" (Otevřené centrum médií): (i) poskytovat novinářům v sousedství potřebné dovednosti pro nezávislé a objektivní podávání zpráv; (ii) zlepšit dovednosti redakčních pracovníků a (iii) **posílit síť mediálních odborníků a novinářů v sousedství. Pokud jde o západní Balkán, Komise poskytuje finanční podporu na vytvoření sítě žurnalistických sdružení, na vybudování důvěry v média a posilování soudních systémů na ochranu svobody projevu**. V této oblasti Komise rovněž podporuje média veřejných služeb, nové nezávislé sdělovací prostředky a zlepšuje kvalitu a profesionalitu žurnalistiky.

značně nepříznivé dopady na společnost v celé Unii, zejména v době před volbami do Evropského parlamentu 2019.

Silné odhodlání a rychlá opatření jsou zapotřebí k zachování demokratického procesu a důvěry občanů ve veřejné instituce na národní úrovni i na úrovni Unie. V tomto Akčním plánu jsou stanoveny klíčové kroky k řešení dezinformací v rámci koordinovaného přístupu orgánů Unie a členských států. Plán také zdůrazňuje opatření, která by měla být přednostně přijata různými aktéry před volbami do Evropského parlamentu 2019. Členské státy by měly zvýšit svou solidaritu a bránit Unii před hybridními útoky, včetně útoků využívajících dezinformace.

Současně v dlouhodobém horizontu je cílem Unie a jejích sousedství, aby se staly odolnější vůči dezinformacím. To vyžaduje trvalé a udržitelné úsilí o podporu vzdělávání a mediální gramotnosti, žurnalistiky, ověřovatelů faktů, výzkumných pracovníků a občanské společnosti jako celku.

Komise a Vysoký představitel proto:

- připomínají, že jsou vyžadovány společné kroky všech příslušných institucionálních aktérů, jakož i soukromého sektoru, zejména online platform, a občanské společnosti jako celku, aby účinně řešili všechny různé aspekty hrozby dezinformace;
- vyzývá Evropskou radu, aby schválila tento Akční plán;
- vyzývá členské státy, aby spolupracovaly při provádění opatření stanovených v tomto Akčním plánu;
- přednostně vyzývá všechny příslušné subjekty, aby zavedly tato opatření, která jsou naléhavá a relevantní v návaznosti na nadcházející Evropské volby v květnu roku 2019.